

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Religiosus ære alieno vel furto gravatus ante professionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ne titolo; cum enim interponant fraudem, facit, ut de-
bitus finis, quo Dominus movetur ad dandum, qui fi-
nitur erat paupertas.

Cui autem sunt restituenda, ab hisne pauperibus veris,
aut ipsi Domino, quia illam est elargitus? Vide latè apud
Bartol. 1. d. 1. c. 1. & num. 8. §. 6. Et Sotus quidem, quem
sequitur Dian. p. 6. tract. 8. ref. 109. putat, Domino, qui de-
betur, Medici, & Navarri, pauperibus.

Si fructus tamen caderet in modum, non verò in sub-
stantiam, posset Eleemosyna iuste retineri, quia, quoad
substantiam, adesse sufficiens voluntarium, ut si qui-
dam Eleemosynam quidem tibi porrigeret, sed nisi fingeres
paupertatem, non adde promptè, ac liberaliter. Atque ex
hoc capite frequenter excuso veros pauperes, sed ultra
modum suas necessitates exaggerantes. De hac re tota
auctoritas max. citandos fuisse agit Dicastill. lib. 2. r. 2.

3. Obicit: Qui fingens Sapientiam, virtutesque,
accipit ab Episcopo beneficium, valde accipit, nec obli-
vitur illud resignare, & qui ordinatur, verbi gratia, Sacer-
dos sine patrimonio, vel cum Excommunicatione, vali-
de inquit, & tamen Episcopus, si scivisset veritatem,
non concessisset beneficium, nec ordinasset: ergo pari-
tatione semper valde donabitur Eleemosyna in casu no-
stro, & Respondeo, nego paritatem; nam Episcopus
quando actu confert beneficium, vel ordines, absolute
intendit hæc conferte huic determinate personæ, sic
expediente recepta consuetudine, & bono Ecclesiasti-
co: ne Ordines, & Beneficia, sub infamitè fidelium
scandalis, incerta essent; id quod non est in casu emen-
tiae paupertatis. De Mendicantibus ostiatim modicas
Eleemosynas benignius loquitur Granado 2. 2. contr. 3.

4. Quod de paupere, qui pigritia, vel etiam cupidita-
tis causa Eleemosynam potest, Respondeo, si verè est
pauper, nec mortaliter peccat, nec ad restitutionem tenet-
ur. Ita Bartol. apud Dian. part. 5. tract. 8. ref. 21. §. nota
enim. Non prius, quia otiositas illa, vel cupiditas, nisi
aliud habuit, non pertingit ad gravem deordinationem.
Non postea, quia constante paupertate constat finis
eleemosynæ.

Quid, de Eremita, seu serviente alicui Ecclesiæ;
Respondeo, licere huic vivere iuxta suum statum ex
Eleemosynis Ecclesiæ, illi tamen equaliter providendo;
quia, qui altari servit, de altari & vivat. Quod ex suo
competenti victu, Ecclesiæque cultu superest, posse
cum dare, sive suis cognatis, sive extraneis, modò sint
pauperes, & modò ex circumstantiis non appareat Do-
mini Fidei Ecclesiæ ornatum applicari, colligitur ex
dictis.

1. At verò, cuinam iniuste sic fortè accepta sunt
restituenda, Dominone, an pauperibus, an locis piis?
Respondeo, utrumque esse probabile, docet Vasq. opusc.
de Eleemosyna. c. 5. §. 4. d. 1. quem sequitur Castro-Pal. r. 1.
r. 5. d. 2. p. 1. 4. n. 7. & Diana, l. c. ref. 22. Domino, quia
is non dedit, nisi huic, ergo non alteri. Pauperibus; quia
qui dedit, non respexit, nisi rationem veluti genericam
Paupertatis, & Christi Domini amorem; unde saltem
regulariter non abstinent intentionem ad hunc numerum

pauperem: ergo iam habetur voluntas eius interpreta-
tiva dandi cuicumque alteri pauperi, vel Ecclesiæ nomine
Christi. Illud adverto, si quis ficta nobilitate dicendo, v.
g. se esse filium alicuius Principis accipiat aliquid, ut si
hospitio magnifico exciperetur, obligari ad restitutionem
Domino, nec posse pauperibus, quia tunc motivum, ne
in genere quidem, attingit paupertatem. Simile quid de-
cerne in similibus.

6. Ex dictis potui primò quidam pauperculæ in-
terrogationi responsum dare: Asserebat illa se Eleemo-
synis quotidianis summam constasse vigintiquinque au-
reorum, eamque servare pro necessitatibus fortasse ino-
pinatè superventuris: sciscitabatur ergo, an deinceps
Eleemosynas sibi à fidelibus erogari solitas, posset acce-
ptare, imò, an exposcere ipsi liceret, quibus viveret in
dies, & quod ex iisdem superesset (supererat frequentissi-
mè) summæ illi à se sepositæ superaddere; Respondi,
modicam videri illam acquisiti cumuli quantitatem; qua-
re non videri eam iam excessisse fines paupertatis, ut non
posset deinceps mendicare: per speratam autem pecu-
niam consequenti tempore acquirendam, tunc demum
illam verandam esse ab acceptatione, quando prudenti
iudicio, secundum eius infimam status conditionem, non
indigere amplius comprehenditur: expendendo tamen
necessitates moraliter proximas, non verò quasque
remotas; has enim quicumque divites timere possunt,
nec tamen valent titulo paupertatis Eleemosynam ex-
poscere; concedit nihilominus Diana part. 2. tract. 1. mis-
cel. ref. 8. Eleemosynam posse petere eum, qui filias ha-
bet nobiles, quas commodè dotare non potest, etiam si
non desint necessaria ad vitam suam, & filiarum utcum-
que sustentandam.

Secundò, ex dictis approbavi cum Sanchez lib. 7. in
Dec. c. 24. num. 14. communem praxim, quâ divites colli-
gere alicubi solent stipem pro carcere conclusis, pro Xe-
nodochiis, pro pauperibus. Nam etiam tum finaliter verè
egentes sublevantur.

Vnum observavi: Si quis dives obligetur alicquem
pauperem alere, non posse pro ipso Eleemosynam pe-
tere: Pater, verbi gratia, vel frater non potest Eleemo-
synam colligere pro filio, vel sorore pauperibus. Ratio
est, quia ex eo, quod filios, & sorores gaudent Patre, fra-
tre divite, habent ius, quo ali ab ipsis debeant: ergo
in pauperes non sunt, pro quibus possit ab iis, quibus
incumbit eos sustentare, eleemosyna colligi, & c. Ita San-
chez lib. 1. in Dec. cap. 14. num. 6.

Religiosus ære alieno, vel furto gravatus.

7. Potuit hæc debita Religiosus contraxisse ante pro-
fessionem: potuit postea.

Ante Professionem.

Quoad prius, Praemitte, per se ære alieno undecun-
que gravatum, non habentem unde reddat, posse reli-
giosam vitam suscipere. Ita S. Thom. loco max. cit. alique
quos citat Sanch. l. 4. in Dec. c. 19. num. 7. contra Mol. r. 3.
d. 7. §. 8. alioque. Ratio S. Thomæ, 2. 2. quæst. ult. art. 6. ad 3.
est, quia hic putatur cedere bonis, quod facere posse cui-
libet liberum est: nec enim obligatio, quamvis iuramen-
to firmata, ad reddendam pecuniam, tanti est, ut fidelem
privare possit bono tam superioris ordinis, quale est Deo
omnium Domino vitam addicere.

8. Dixi primò, (per se) nam hodie adest Sixti V.
prohibitio. Ne quis ingenti ære gravatus, vel reddendis
rationibus obligatus, & c. ad professionem admittatur, illam
lege cum moderatione Clementis apud de Lugo r. 1. de
iust. d. 2. i. sect. 6. à n. 76. & Castro-Pal. tom. 3. tract. 16. disp. 1.
punct. 7. §. 2. num. 10. & Dicastill. loco max. citando, sed in-
terim nota illud (ingenti)

9. Dixi secundò, (non habentem unde) nam si habet,
quod debet, relinquere debitoribus opus erit, perinde
enim facit, ac qui bonis credit. Addunt Sanch. loc. cit. n. 8.
aliique

aliquae apud de Lugo l. c. n. 65. quibus adde Dicastill. lib. 2. de iust. tract. 2. disp. 10. dub. 8. num. 129. intra breve tempus, puta unum, vel alterum annum, posset manendo in saeculo creditoribus satisfacere, obligari non statim ingredi. Congrua doctrina, sed nequaquam, obligans. Ratio est duplex: Altera ducitur ex expressa autoritate S. Thom. loco citato, quae ad faciendam nostram sententiam probabilem sufficiens est: Altera ducitur ex ipsa natura Religionis, quae non habet solam bonitatem ceterorum consiliorum, ob quae fateor non posse negligi satisfactionem debitorum, maxime ex delicto, neque enim posset quis, ut orationi vacare, ut Xenodochio servire, relinquere satisfactionem ex iustitia, quae fortior est: Sed habet etiam status Religiosae bonitatem longe superiorem, nempe se in servum Dei perpetuo mancipare: ut semper existimata sit professio cuiuscunque Religionis maximum, ac summum, quod possit homo ex se Deo tradere: nam vitam, cum eius homo dominus non sit, tradere ex se non valet. Hinc ergo fit, ut irrationabile sit, tantum bonum velle à quocunque debito retardari. Dico (quocunque) nam si violasti virginem, v. g. sub spe coniugij, merito ab ingressu Religionis retardaberis, quia in violatione non agitur de debito rei pecuniariae, sed de debito circa assumptionem status, quem sine nota non potest suscipere virgo illa, nisi mediante statu matrimonij à te suscepti: cum igitur hic concurrat susceptio status tui, quem praetendis in Religione, & status matrimonij, quem virgo praetendit (nisi volens remittat) non est mirum, quod praevalcat status matrimonij, puta in favorem virginis affecta à te illi iniuriā. At in debitis pecuniariis cum concurrat solutio alienae pecuniae, & status Religiosi susceptio, haec, ut potest bonum adeo excellens, praevalere debet. Nihilominus, consulto ad finem non solvendi debita, & non propter alium superiorem salutis propriae bonum, velle Religionem ingredi, nullo modo sine peccato iniustitiae concederem.

10. His praemissis, Dico primo, gravatum in saeculo praedictis debitis sive ex contractu, sive ex delicto (nam si non ingentia sunt, licite admittitur ut vidimus, ad professionem) eundemque nulla bona habentem, quae secum ferre queat ad Religionem, ad nihil ipsum obligari. Ratio ducitur ex dictis, quia, ob tantum bonum Religionis, potuit cedere bonis: An in Religione adhuc teneatur laborare, ut solvat ea debita, si possit, mox subiticiam. An etiam licite, quando, quamvis ingentia sint debita, sunt tamen incertorum dominorum: vel quando sunt contracta sine culpa, vel quando ex sola liberali promissione: Vide apud Dicast. l. c. n. 145.

11. Dico secundò: Si is aliqua bona habeat, quae ad Religionem ferat, obligati tunc Religionem solvere praedicta debita, iuxta vires bonorum allatorum. Ratio est clara, quia bonorum successor adstrigitur debitis eius cui succedit.

12. Verum, hic duae subdubitationes emergunt. Prima: Quid si huic iam professo in Religione deferatur aliqua hereditas, legatum, donatio?

Respondeo: Sanchez lib. 7. in Dec. cap. 31. num. 4. cui adde Felin. Azor. Molin. aliisque apud Castro Pal. tom. 3. tract. 16. d. 3. p. 16. n. 3. docet ex his Religionem obligari satisfacere pro dictis eiusdem Religiosi debitis, quia nunquam per ingressum Religionis factum à debitore derogatum fuit ius creditorum in ea omnia, quae obvenire possunt Religioni ratione personae ipsi obligatae. Confirmari potest, quia sic, qui cessit bonis, si quid praeter necessaria alimenta forte acquisiverit, debet id creditoribus dare, ut omnes faterentur.

Verum (rogat à tanto Viro veniā) hoc ipsum erat probandum, an tale ius retineant creditores in Religio. Ad confirmationem enim clara patet disparitas: nam secularis cedens bonis nec fit alterius, nec fit incapax dominij, ut fit Religiosus. Praeterea mihi videtur posse contra Sanchez ex ipsius doctrina probati opposita.

sententia, ipse enim, plures referens l. 7. in Dec. d. 3. & Castro Pal. l. 3. tr. 16. d. 2. p. 5. n. 3. & communiter sequenter pretium laboris Religiosi non acquiritur quasi primo ipsi Religioso, & deinde Religioni, sed immediate ipsi Religioni, quia ipse Religiosus in cap. nino est acquirendi dominij. Iam ex hoc principio sequitur, creditores nullum ius habere in bona illius, qui professionem debent enim habere ius in Religione, quod nunquam habent.

13. De hac nostra sententia sic habet Castro Pal. l. 3. tr. 16. d. 3. Ergo Monasterium ex bonis, occasione debet Religiosi, post professionem, acquisitis, satisfacere creditoribus. Tum quia debita sunt extincta: Tum quia illi fructus Religiosi non acquiruntur, ut exinde onus creditores transfervatur: sed immediate acquiruntur Monasterio, non ex persona Religiosi, sed ex bonis ab illo acceptis, quia sub eo onere obligationem satisfaciendi creditores committimus. Haec tenet, Castro Pal. l. 3. tr. 16. d. 3. in me pariter oppositos effectus. Alterum, scilicet, pensionem tanti auctoritatis, additis non vulgaribus dictis rationibus, videri sufficere ad id probandum, tamen, Alterum, quod tantum auctor solvere debet, decernere, me urgere, ut nec ego decernam.

Fateor tamen conveniens esse, tunc Religiosum praedictis supervenientibus bonis solvere praedicta debita: & quidem potest, quia probabilissima est sententia Sanchez: Quare tunc non dicitur Praelatus dispensare Religiosis, sed solvere debita, ad quae solvenda debili, immo communi sententia confingitur.

14. Secunda subdubitatione: An hic Religiosus debet laborare, quod pretium laboris impendat ad solvendum praedictorum debitorum? Respondeo non obligari. Nam cum ipse nullius dominij capax sit, & tunc acquirat, immediate cedat Religioni, de eo pretio necesse non potest: solutio autem debiti ex propriis fieri non ex alienis.

De Lugo de iust. d. 21. sec. 6. num. 79. duo docet: primum, obligari Monasterium solvere praedicta debita ex pretio eiusdem acquisito eo Concilio actionibus, &c. Alterum ibid. num. 82. vers. ultima de praesenti, non obligari Praelatum ad dandam licentiam, ut laborando acquirat aliquid, quo praedictis debitis satisfaciat, quia Praelatus ius habet impediendi subditum in aliis actionibus, prout Praelato ipsi laborat. Dico tamen, haec duo dicta sibi minus coherentia: enim potest Praelatus prohibere, ne subditus ad hunc finem laboret: cur non poterit impedire, ne pretium laboris ex labore detur debitoribus illis: Vtque eadem iure aequè potuit Praelatus, & in personam Religiosam in pretium ab eodem acquisitum. Melius igitur sic habet Castro Pal. tom. 3. tr. 16. p. 7. §. 4. n. 8. Sed verum est, quod, neque Praelatum obligatum esse hanc licentiam (laborandi) concedere, neque se illa uti: Quia non creditur, sed Religiosis est, & professione facta cum cessione bonorum debita extinctis. Notas: Id de hereditate, vel legata delatis, post professionem noluit decernere Castro Pal. modò num. 13. sed hoc de labore absolute, & sine hereditate, decernit.

15. Illud apud neminem inveni, & tamen contra ter dico, tum pro praedicta difficultate, tum pro praemissis sequentibus, haec non procedere de Religiosis Militaribus, v. g. Hierosolimitana, S. Iacobi, &c. quumvis sequamur illam opinionem, quod sint in quocunque rigore Religiosi. Ratio est, quia hi, cum amplam habeant suorum bonorum administrationem, non censentur cedere bonis, cum eas Religiones probentur, &c.

Ex alieno gravatus post professionem.

16. Quoad posterius, quando scilicet Religiosus con-